

Technische vragen gesteld bij de Kadebrief 2027-2030 – Versie 2 8 juli 2026

Vraag:

Er staat dat er een tekort is aan uitgeefbare bedrijventerreinen na 2026. Is dit inclusief Heesch-West? Immers, Oss participeert toch voor 30% in Heesch-West? Wanneer komen daar uitgeefbare terreinen beschikbaar? Dit gaat over de passage:

Beschikbare bedrijventerreinen: Voor het jaar 2026 is uitgifte van de laatste kavel op Vorstengrafdonk gepland. Daarna zijn binnen de gemeente geen uitgeefbare kavels meer beschikbaar. Een verkenning naar nieuwe mogelijkheden loopt.

Antwoord:

Deze uitspraak betreft de beschikbaarheid aan kavels binnen de gemeentegrens. Heesch-West is hierin niet meegenomen, omdat deze niet rechtstreeks met de Algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf correspondeert. In het recent vastgestelde MPG vindt u hierover meer informatie. Mocht het Omgevingsplan voor dit project onherroepelijk worden, dan komen hier uiteraard ook kavels beschikbaar.

Vraag:

Hoe staat het met het terugdringen van de kosten voor inhuur personeel? Graag een meerjarig overzicht over afgelopen jaren en de prognose voor de komende jaren.

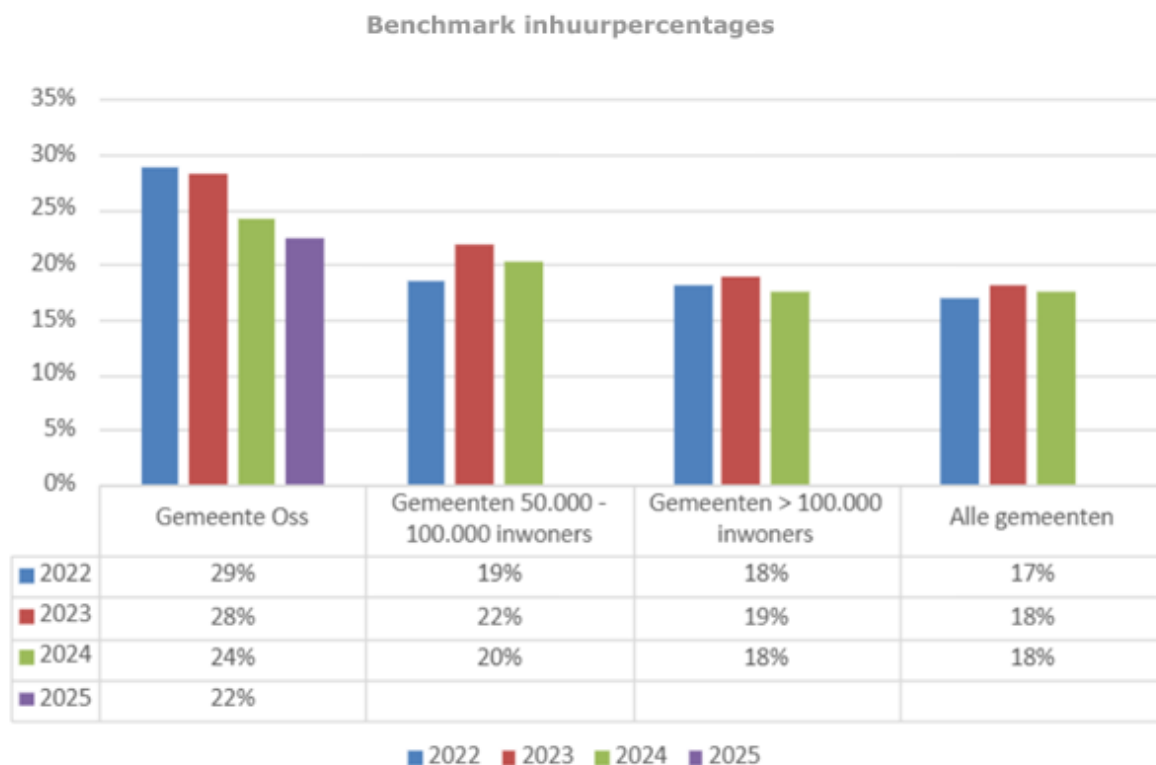
Antwoord:

Er is een nieuwe richtlijn inhuur vastgesteld. In de Richtlijn staan duidelijke afspraken over onder meer:

- hoe lang iemand mag worden ingehuurd (max 2 jaar)
- hoe we registreren
- welke stappen je eerst moet nemen voordat je mag inhuren

We hebben het inhuurproces ook anders georganiseerd. Samen met de gemeente Den Bosch hebben we een aanbesteding gedaan voor een management service provider (MSP). In dit proces zijn ook maximale tarieven afgesproken voor inhuur (per type functie).

Onderstaand een overzicht van het inhuurpercentage in vergelijking met andere gemeenten:

Het inhuurpercentage neemt wat af. We hebben geen prognose voor komende jaren. We willen naar landelijk gemiddelde van 17,5% uit 2024.

Vraag:

Er wordt 463.000 euro onttrokken uit het Groenfonds voor 'ruimte voor bedrijven'. Wat wordt hiermee bedoeld? Past dit binnen de kaders van het Groenfonds? Graag onderbouwing.

Antwoord:

We bedoelen hier de bijdrage die we hebben ontvangen in 2025 vanuit de provincie Noord-Brabant voor de stimuleringsregeling ruimte voor ruimte. Dit bedrag is bij de jaarrekening gestort in de reserve van het groenfonds. Besluitvorming over de besteding gaat altijd via de gemeenteraad en moet passen binnen de voorwaarden van de provincie.

Vraag:

Vanuit de realisatiestimulans van het Rijk komt 7000 euro per gerealiseerde betaalbare woning beschikbaar. Wat wordt bedoeld met 'betaalbaar'? Is deze subsidie alleen voor koopwoningen of ook voor huurwoningen? Wie ontvangt deze subsidie? De gemeente? Wat gaat de gemeente dan met dit geld doen? Hoeveel geld komt naar verwachting beschikbaar voor de gemeente Oss?

Antwoord:

- Betaalbaar: sociale huur, middenhuur en betaalbare koop. Dit bedrag stijgt jaarlijks, op dit moment is het € 420.000). De regeling geldt tot en met 2030;
- Het is voor koop- en huurwoningen. Ook bij zaken zoals woningsplitsing en dergelijke en bij sloop mogen we alle nieuwe woningen meetellen, dus we hoeven niet te salderen. Bij projecten waar al subsidie is verleend zoals Raadhuislaan, dan mogen we voor die woningen in beginsel geen WBI aanvragen;
- De gemeente ontvangt de subsidie, ongeacht de projectvorm (grondexploitatie of kostenverhaal/anterieur). Het is een bijdrage voor de gemeente en niet voor eventuele tekorten van een ontwikkelaar;

- Dit jaar heeft de gemeente voorgesteld de realisatiestimulans in de ABR van het grondbedrijf te storten. Deze dekt de risico's van de woningbouwprojecten af en dekt de tekorten van bestaande en nieuwe woningbouwexploitaties. Op deze wijze wordt dus woningbouw ondersteund en mogelijk gemaakt door de subsidie;
- Er is een advies in voorbereiding voor de financiële verwerkingspraktijk in de komende jaren;
- Op basis van eerste berekeningen gaan we grofweg uit van minimaal zo'n € 9 miljoen subsidie, waarvan we € 2,5 hebben ontvangen over 2025. In de vertrouwelijke staat die ter inzage lag bij het MPG was deze vooruitblik ook zichtbaar. De bedragen zijn conservatief geraamd.

Vraag:

Er staat dat er 'grote risico's' zijn met betrekking tot de kosten voor realisatie van het nieuwe theater. Er was toch afgesproken dat de gemeenteraad hierover tijdig zou worden geïnformeerd? Waarom is dit niet gebeurd? Wat zijn de mogelijkheden om de plannen aan te passen, zodat we binnen het budget blijven? Hoe staat het met de verkregen en nog te verkrijgen subsidies?

Antwoord:

Het is een groot project en heeft daarmee grote risico's. Er zijn geen risico's waar de gemeenteraad nog niet over is geïnformeerd. Risico's binnen dit project zijn bijvoorbeeld een stijgende rente en aanbestedingsrisico's (vanwege prijsstijgingen).

Vraag:

Is het juist dat de bedragen die mensen krijgen in het kader van meedoen is belangrijk sinds 2024 niet meer zijn geïndexeerd? Kan worden aangegeven als de bedragen in 2025, 2026, 2027 wel waren geïndexeerd wat dan de bedragen zouden zijn geweest per jaar? Wat zouden dan de bedragen zijn per 2027? Als we dit met terugwerkende kracht zouden doen om welke structurele bedragen gaat het dan?

Antwoord:

Het is juist dat deze niet meer zijn geïndexeerd. De laatste verhoging van de MIB heeft plaatsgevonden bij het vaststellen van het beleidskader, in 2024. Het component zwemlessen wordt wel jaarlijks geïndexeerd, vanwege de contractuele verplichtingen met de zwemscholen.

Er zijn geen afspraken over welk indexeringspercentage we dan zouden hanteren. Dus daarom kunnen we niet aangeven wat de bedragen zouden zijn.

Ook om welke bedragen het structureel zou gaan is niet bekend bij ontbreken indexeringspercentage. De bedragen die we in 2025 zijn uitgegeven zijn € 236.550 aan schoolkosten en € 853.438 aan sociaal culturele activiteiten (zwemlessen laten we buiten beschouwing, aangezien die geïndexeerd worden).

Vraag:

Welke structurele kosten zijn gemoeid als we voor de Regio weer het oude informatie systeem met wekelijkse informatie weer zouden invoeren?

Antwoord:

De besparing van het teruggaan naar een maandelijks uitgave met informatie was € 66.000. We hebben nu geen uitvraag gedaan of de kosten met dit bedrag weer zouden stijgen als we terug zouden gaan naar het oude systeem, maar het geeft een goede indicatie.

Vraag:

Investeringsplan onderwijshuisvesting:

Het Integraal Huisvestingsplan laat zien dat grote investeringen nodig zijn tot 2047. De jaarlijkse investeringslast kan oplopen tot € 14 miljoen, hiervoor is nog geen dekking beschikbaar. Hoe gaat het college dit oplossen? Wat voor extra middelen van het Rijk kunnen we hiervoor verwachten?

Antwoord:

We verwijzen hiervoor naar de financiële paragraaf als onderdeel van het raadsvoorstel van het IHP.

In het raadsvoorstel van het IHP stond:

De betaalbaarheid van onderwijshuisvesting en de middelen die we krijgen van het Rijk zijn niet in balans. Dit is een landelijk probleem waar nagenoeg alle gemeenten tegen aanlopen. Hierover lopen gesprekken tussen gemeenten en het Rijk.

Dit betekent dat we iedere begroting bij het actualiseren van het meerjareninvesteringsplan bekijken welke financiële ruimte er is en voor welke investeringen we voorstellen om geld beschikbaar te stellen op basis van de prioritering.

De totale indicatieve investeringen en indicatieve kapitaallasten zijn voor de vier termijnen van het IHP in beeld gebracht. Het gaat om maximale varianten qua bedragen. Opdracht is om te bekijken waar optimalisatie mogelijk is om te komen tot lagere investeringslasten.

Vraag:

Wat zijn de gemiddelde jaarlijkse extra kosten voor de Osse burger als de OZB met 1% wordt verhoogd? En wat zijn de structurele opbrengsten als de OZB met 1% wordt verhoogd?

Antwoord:

De lasten voor een standaard woning bedragen voor de OZB € 464, 1% stijging gaat dan om een bedrag van € 4,64. De totale OZB opbrengsten (voor inwoners en bedrijven) zijn afgerond € 29 miljoen. 1% stijging geeft dan extra opbrengsten van afgerond € 290.000.

Vraag:

Is het college van plan om een eigen bijdrage voor de jeugdzorg in te voeren in 2028? En aan welke bedragen moeten we dan denken? Is het college niet bang dat jongeren/ouders daardoor zullen afzien van zorg die ze nodig hebben?

Antwoord:

Op dit moment is er nog geen wettelijk kader voor de eigen bijdrage. Het Rijk heeft, vooruitlopend hierop, wel al een korting doorgevoerd. Deze hebben we doorgelegd naar de budgetten van jeugdhulp. Wanneer de eigen bijdrage wordt uitgesteld, zal het op te halen bedrag ook uitgesteld worden en verwachten we compensatie vanuit het Rijk, zoals nu ook bij de Wmo gebeurt. We volgen hiervoor de ontwikkelingen van het Rijk en zijn niet van plan om hier op vooruit te lopen en mogen het ook niet.

Vraag:

De kosten voor jeugdzorg zijn met 8% gestegen in plaats van 5% met een overschrijding van 1,3 miljoen. Hoe gaat het college dit oplossen met in het licht van de bezuinigingstaakstellingen? Zijn de bezuinigingen wel reëel?

Antwoord:

We verwijzen hiervoor naar de passage in de kaderbrief dat we richting de programmabegroting 2027-2030 gaan bekijken hoe we met dit mogelijke structurele tekort omgaan gekoppeld aan de inzichten uit de prognose die we in de zomer van 2026 maken. Wanneer deze post structureel van aard wordt, dan stijgt het tekort in de meerjarenraming naar € 4,6 miljoen. We zetten nadrukkelijk in op het ombuigen hiervan.

Vraag:

Zijn er nog nieuwe ontwikkelingen bij het Lucayaterrein? Wanneer kunnen bouwplannen worden verwacht?

Antwoord:

Vooralsnog zijn er op dit terrein geen nieuwe ontwikkelingen te melden sinds de ontwikkelaar zich de laatste keer heeft teruggetrokken. Op korte termijn worden hier dan ook geen bouwplannen verwacht met de huidige kennis van zaken.

Vraag:

Wat zijn de kosten van een apart fietspad van Overlangel naar Velp via de Maasdijk? In totaal en welk bedrag zou Oss voor haar rekening moeten nemen? Is het college van plan dit nog op te pakken?

Antwoord:

Dit gaat over het vrij liggende fietspad tussen Overlangel en Velp in dijkverbetering Cuijk –Ravenstein.

Dit was een van de alternatieven, welke in het proces is afgefallen. Er is nu gezamenlijk met gemeente Maashorst en Land van Cuijk gekozen voor alternatief: gemengde inrichting op de dijk, met een nieuwe weginrichting en aanvullende verkeersremmende maatregelen.

De kosten van het fietspad bedroegen ca. € 1,2 miljoen, waarbij de verdeling tussen de betrokken gemeenten zou zijn 20% (Oss), 20% (Land van Cuijk) en 60% (Maashorst).

Of het college van plan is om dit op te pakken is geen technische vraag.

We verwijzen hiervoor ook naar de beantwoording van de artikel 41 vragen over Meekoppelkansen 10 Vrijliggend fietspad Oude Maasdijk Overlangel – Grave, deze zijn geagendeerd in de adviescommissie ruimte van 5 februari 2026.

Vraag:

Wat houdt de bezuiniging op de specialistische ontmoetingsfunctie in?

Antwoord:

In de programmabegroting 2026-2029 is de volgende toelichting opgenomen bij deze bezuiniging:

We stellen voor om halverwege 2027 te stoppen met de Specialistische Ontmoetingsfunctie. Dit betekent een besparing van € 100.000 in 2027 en structureel € 215.000 vanaf 2028. De Specialistische Ontmoetingsfunctie is een inloopvoorziening voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Er zijn twijfels over het gebruik van deze voorziening. We werken op dit moment aan meerdere andere laagdrempelige steunpunten die toegankelijk zijn voor psychisch kwetsbaren in Oss. Deze kunnen een alternatief zijn voor de Specialistische Ontmoetingsfunctie.

Vraag:

Kunt u het **structurele begrotingssaldo voor 2027** geven ná aftrek van alle incidentele baten en lasten (exclusief de €4 miljoen onttrekking uit de reserve Opvang Vluchtelingen), uitgesplitst per programma?

Antwoord:

Dit doen we niet per programma omdat een saldo per programma gecorrigeerd met incidentele baten en lasten niets zegt. Immers, het is geen doel om een sluitend programma te presenteren. Bijvoorbeeld inkomsten van de algemene uitkering bevinden zich in programma 10, terwijl de kosten in andere programma's zitten. Voor het structurele begrotingssaldo dat we noemen in de Kaderbrief verwijzen we u naar bijlage 2 bij de programmabegroting 2026. We hebben dit toegevoegd als bijlage bij dit document.

Vraag:

Op basis van welke criteria is het "geaccepteerd tekort" van €3 miljoen structureel vastgesteld? Welke onderbouwing heeft de provincie tot nu toe gegeven?

Antwoord:

Het 'geaccepteerd tekort' en de onderbouwing is via de Kadernota 2026-2029 vastgesteld. Dit is toegelicht in het hoofdstuk 'Financiële positie'. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar hoofdstuk "Ontwikkelingen Jeugdhulp". Het is gebaseerd op de volgende cijfers:

Bedragen x € 1.000

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

Samenvattend	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal effect vanuit meicirculaire jeugdzorg	-2.388	-7.694	-7.540	-384	-489
Toe te voegen aan budget jeugdzorg (5%)	4.697	6.692	8.787	8.787	8.787
Raming eigen bijdrage Jeugdzorg				-1.367	-1.377
Taakstelling budgetten jeugdzorg			-1.600	-3.257	-4.000
Totaal nadeel begroten	2.309	-1.002	-353	3.779	2.921

De provincie Noord-Brabant geeft hier geen onderbouwing voor. Het is eigen (door de gemeenteraad vastgesteld) beleid.

Vraag:

Wat gebeurt er met de begroting indien de commissie Van Ark in Q1 2027 oordeelt dat het kader vanaf 2028 ontoereikend is en het Rijk geen extra geld geeft?

Antwoord:

In de financiële positie zoals deze in de kaderbrief is gepresenteerd is geen rekening gehouden met een extra bijdrage vanuit het Rijk vanaf 2028. Dus als we voor jeugdzorg geen extra geld krijgen dan blijven de inkomsten uit de algemene uitkering (onder voorwaarden dat er geen andere mutaties plaatsvinden) gelijk aan het beeld zoals nu geschetst in de kaderbrief. Vervolgens het dan bepalend hoe onze kosten voor jeugdzorg zich dan ontwikkelen.

Samenvattend betekent bovenstaande wel dat de meerjarenbegroting fors onder druk komt te staan. We houden u op de hoogte wanneer er meer duidelijkheid is. Wanneer dit vraagt om bijsturing zal dit via de Kadernota 2028 worden voorgelegd.

Vraag:

Kunt u een gevoeligheidsanalyse geven voor het meerjarenbeeld 2027-2030 als de €1,3 miljoen extra jeugdzorgkosten structureel zijn **én** de taakstelling van €1,6 miljoen in 2027 niet wordt gehaald.

Antwoord:

Dan zou het financiële tekort in 2027 met € 2,9 miljoen oplopen en komen we uit op een tekort van € 2,7 miljoen.

Vraag:

Hoe verhoudt het gepresenteerde "financieel kader" (blz. 9/13) zich tot de officiële BBV-definitie van structureel evenwicht? Is er een EMU-saldo berekening beschikbaar?

Antwoord:

Op dit moment is 2027 niet structureel sluitend op basis van de BBV-definitie en vanaf 2030 wel. Voor de meest recente vastgestelde passage van het EMU saldo verwijzen we naar de paragraaf financiering bij de programmabegroting 2026-2029. De berekening van het EMU saldo is vast onderdeel bij het opstellen van de programmabegroting (en niet bij een kadernota of kaderbrief).

2. Jeugdzorg & Wmo → Antwoorden volgen**Vraag:**

Welk percentage van de bezuinigingstaakstelling jeugdzorg (€1,6 miljoen in 2027, oplopend tot €4 miljoen in 2029) is concreet onderbouwd met uitgewerkte maatregelen versus PM-posten/intenties?

Antwoord:

We hebben 12 maatregelen voor Jeugdhulp geformuleerd om de bezuinigingstaakstelling te realiseren. De maatregelen zijn concreet in een actieplan uitgewerkt. Het koppelen van een bedrag of percentage voor Jeugd per maatregel wordt nog nader bekeken. Bij Wmo is dit ten dele wel gedaan, bij Wmo begeleiding en dagbesteding (realiseren substitutie: kosten individuele begeleiding laten afnemen met 5% en kosten dagbesteding laten afnemen met 10%). Zie ook de tabel uit de strategische oriëntatie (p.20), zoals door de gemeenteraad vastgesteld op 3 juli 2025.

We volgen via onze monitoring het doelbereik en de effecten van de maatregelen nauwgezet.

Vraag:

Kunnen jullie per maatregel aangeven wat “instroom verminderen” en “sturen op zorgpaden” inhoudt volgens de onderste 3 punten (a,b,c) (blz. 35):

- a) verwachte besparing,
- b) fasering,
- c) risico op niet-realiseren.

Antwoord:

We verwachten van een vijftal maatregelen dat ze vooral bijdragen aan het verminderen van de instroom en van een drietal dat ze meer bijdragen aan het beperken van de intensiteit van trajecten. We hebben niet per maatregel de verwachte besparing geformuleerd: alle maatregelen samen dragen bij aan de bezuinigingstaakstelling. We verwachten dat een aantal maatregelen direct of heel snel effect heeft. Het effect van het merendeel van de maatregelen zal pas later zichtbaar worden. Hierop is de fasering van de bezuinigingstaakstelling gebaseerd.

Vraag:

Wat is de actuele stand van de doelstellingen op blz. 35 (gesloten jeugdhulp, specialistische jeugdhulp, trajectduur, doorstroom Wlz)? Zijn er meetbare resultaten over 2025/2026?

Antwoord:

In het eerste deel van 2026 zijn de effecten over 2025 zichtbaar. Voor 2025 is er in algemene zin een stijging van de kosten zichtbaar (index + autonome groei). In het eerste deel van 2027 kunnen we de effecten over 2026 inzichtelijk maken. We leggen in de zomer de laatste hand aan het minder-meer-kosten-dashboard. Dan kunnen we meer reel-time volgen wat de ontwikkelingen zijn.

Vraag:

Welke concrete indicatiecriteria worden aangescherpt bij de Wmo-taakstelling individuele ondersteuning (€300k in 2027 → €900k vanaf 2029)? Is hier al een besluit over genomen?

Antwoord:

Onlangs is de verordening aangepast en vastgesteld in de Raad. Op basis van de wet, de verordening en het beleid worden in de uitvoering beslissingen over indicatie aanvragen genomen. De nieuwe verordening leidt tot een aantal aanscherpingen: zo gaan we bijvoorbeeld sturen op inzet van behandeling als voorliggende voorziening waardoor er minder indicaties individuele ondersteuning nodig zijn.

We zetten in op vakmanschap van de consultants Wmo zodat zij kennis en expertise in huis hebben om op basis van de wet en de verordening alleen die ondersteuning in te zetten die daadwerkelijk nodig is om meedoen mogelijk te maken.

Daarnaast werken we met samen met partners in de wijk aan de sociale basis, zodat inwoners ondersteund worden in de wijk in hun zelf- en samenredzaamheid.

3. Algemene uitkering & macro-risico's

Vraag:

Wat is de onderbouwing van de aanname dat de aftopping herverdeling gemeentefonds (€1,3 miljoen) alsnog wordt geïndexeerd in de septembercirculaire 2026? Welke signalen zijn daarvoor?

Antwoord:

Dit staat toegelicht in de meicirculaire 2026 op pagina 8. Daar staat dat 'na de zomer 2026' naar verwachting bekend wordt hoe met de indexatie wordt omgegaan. Het ministerie gaat in de zomer opnieuw naar de berekening kijken in overleg met Raad van Openbaar bestuur (het ROB heeft hierover een advies gegeven). Wat de uitkomsten hiervan zijn is niet bekend.

Vraag:

Is er een doorrekening beschikbaar als deze €1,3 miljoen niet wordt toegekend?

Antwoord:

We hebben in de cijfers zoals gepresenteerd in de kaderbrief nog geen rekening gehouden met de extra € 1,3 miljoen. Wanneer we deze wel zouden ontvangen, zou dat een voordeel geven van € 1,3 miljoen jaarlijks.

Vraag:

Welke marge/risico zit er in de ramingen voor loon- en prijsstijging (4,25% / 2,1%) op basis van de afwijkingen in de afgelopen 3 jaar?

Antwoord:

Voor de begroting gaat we standaard uit van cijfers vanuit het centraal planbureau. Zij kunnen het beste een inschatting maken van verwachte loon- en prijsstijgingen. Hieruit komen deze algemene indexcijfers voor de loonvoet voor de sector overheid en netto materiele overheidsconsumptie. Een vergelijking van deze cijfers over de afgelopen jaren heeft beperkte toegevoegde waarde, omdat specifieke ontwikkelingen in bijvoorbeeld de wereldeconomie van invloed kan zijn op deze cijfers.

Bij het verhogen van budgetten in onze begroting kijken we overigens veel specifieker naar indexering van budgetten. Dit doen we niet op basis van deze algemene indexcijfers. We kijken dan bijvoorbeeld naar concrete CAO afspraken (op het moment dat CAO wordt afgesloten), specifieke indexcijfers van wegenbouw, groen etc, specifieke indexcijfers vanuit Nederlandse Zorgautoriteit etc.

Jaarlijkse creëren we een stelpost binnen de begroting voor het toekennen van loon- en prijsstijgingen en daarmee komen we meestal uit. Soms zien we dat inflatie hoger is, maar dan wordt de algemene uitkering ook bijgesteld en ontvangen we alsnog meer geld.

4. Reserves, Grondbedrijf & Grote Projecten

Vraag:

Kunt u een overzicht geven van bestemmingsreserves met verouderde bestedingsdoelen (kandidaten voor vrijval)? Hoe beoordeelt de provincie de structurele onttrekking van €560.000/jaar uit de algemene reserve vanaf 2028?

Antwoord:

De gemeenteraad gaat over de inzet van de reserves en of deze verouderde bestedingsdoelen hebben. Daar kunnen we geen technisch antwoord op geven.

De structurele onttrekking van € 560.000 valt binnen de kaders vanuit de BBV en past daarmee ook binnen het toezichtskader van de Provincie Noord-Brabant.

Vraag:

Wat is het concrete herstelpad van de ABR (€14 miljoen) naar de minimale norm van €23,7 miljoen en welke aannames liggen hieraan ten grondslag? Graag inclusief meest recente Monte Carlo-analyse.

Antwoord:

Hiervoor verwijzen we naar het Meerjaren Programma Grondbedrijf (MPG) zoals vastgesteld in de gemeenteraad op 25 juni 2026 op pagina 6.

Vraag:

Wat is de actuele stand van de eenmalige begrotingsruimte voor het theater (€2,1 / €1,5 / €1,2 miljoen) en is dit nog toereikend? Wat zijn de rentegevoeligheid en het BTW-fiscale risico van het theaterproject?

Antwoord:

De actuele stand voor de eenmalige begrotingsruimte is nog steeds gelijk aan bovenstaande. Dit actualiseren we weer in de programmabegroting 2027-2030. Het budget wat door de gemeenteraad beschikbaar is gesteld is kaderstellend.

Rentegevoeligheid: de gemeenteraad heeft een investeringskrediet beschikbaar gesteld ter hoogte van € 74,3 miljoen. Dit gebaseerd op een prijspeil 2024. Met een jaarlijkse indexatie houden we rekening met een investering van circa € 80 miljoen.

Bij de exploitatieopzet van het nieuwe theater hebben we rekening gehouden met een rente van 3,3%. Een rentestijging van bijvoorbeeld 0,5%, betekent al een structurele extra last van ruim € 0,4 miljoen. Dus een kleine stijging van de rente heeft direct effect op de exploitatie van de Lievekamp en dus ook voor de subsidie aan de Lievekamp.

BTW-fiscaal risico: bij de exploitatie opzet zijn we er vanuit gegaan dat we alle BTW op de investering en in de exploitatie van de Lievekamp terug kunnen krijgen. En dat dit dus niet kostenverhogend is. Voor de activiteiten van de Lievekamp klopt dit sowieso, echter voor de activiteiten van de Muzelinck is dit lastiger. We werken samen met de Lievekamp en Muzelinck een verhuurplus constructie uit waarbij de Muzelinck gebruiker wordt in het gebouw van de Lievekamp. Hierover moet ook nog overleg gevoerd worden met de belastingdienst.

Het risico is dat de belastingdienst deze opzet niet accepteert en dat we de BTW over de investeringen die we doen voor de Muzelinck kostenverhogend gaat werken (dat we deze niet terug kunnen krijgen). We laten ons hierover adviseren door specialistisch fiscaal adviesbureau.

Vragen omtrent reserves

1. Van welke reserves zijn de middelen al bestuurlijk geormerkt voor concrete projecten, en welk bedrag is nog volledig vrij inzetbaar door de gemeenteraad?
2. Voor welke projecten waarvoor reserves zijn gevormd, heeft de raad inmiddels al een uitvoeringskrediet vastgesteld?
3. Voor welke projecten zijn inmiddels aanbestedingen gestart of contractuele verplichtingen aangegaan?
4. Welke bedragen uit de reserves kunnen zonder financiële of juridische consequenties nog een andere bestemming krijgen?
5. Op welke momenten kan de gemeenteraad nog daadwerkelijk prioriteiten wijzigen voordat financiële verplichtingen worden aangegaan?
6. Klopt het dat de circa € 5 miljoen vrije ruimte uit de algemene reserve volgens het coalitieakkoord primair bedoeld is voor de uitvoering van de coalitieambities (Coalitieakkoord p. 28-29), en zo ja, welke ruimte resteert dan nog voor voorstellen vanuit de oppositie?
7. Hoeveel incidentele ruimte blijft gedurende deze bestuursperiode beschikbaar voor nieuwe beleidskeuzes van de raad, nadat de gereserveerde middelen voor de coalitieambities in aanmerking zijn genomen?

Antwoord:

We verwijzen voor de antwoorden op de eerste 5 vragen naar de beantwoording van de technische vraag over beleidsvrijheid bij reserves zoals gepresenteerd bij het jaarverslag en de jaarrekening 2025. We hebben deze brief toegevoegd als bijlage verderop in dit document (vanaf pagina 21). Daar geven we aan in hoeverre er beleidsvrijheid is bij diverse reserves en het beleid omtrent reserves.

Via besluitvorming over de programmabegroting en nota reserves bekrachtigd de gemeenteraad de bestemming, de omvang en het verloop van de reserves gekoppeld aan de ambitie die we als gemeente hebben. In principe zijn alle bestemmingsreserves ooit gevormd via een besluit van de gemeenteraad. In de laatst vastgestelde Nota reserves van 2025 staat per reserve het beleidsdoel en de meerjarig geplande stortingen en onttrekkingen. Hierin geven we aan waar de onttrekkingen voor bedoeld zijn en aan bijvoorbeeld welke projecten ze bijdragen.

We stellen deze nota reserves weer bij de programmabegroting 2027.

Mocht u zich niet kunnen vinden in het beleidsdoel van de reserve zoals dit eerder is vastgesteld, dan kunt u via de bespreking van de kaderbrief een motie hierover indienen en kunnen wij richting de programmabegroting doorrekenen wat hiervan de gevolgen zijn. U kunt dus de inzet van reserves wijzigen via de bespreking van kaderbrief via een motie of een amendement om dit richting de programmabegroting uit te laten werken. Dit kan dan mee worden genomen bij het opstellen van de programmabegroting en nota reserves.

De vrije ruimte wordt volgens de kaderbrief ingezet voor ambities uit het coalitieakkoord. Richting de programmabegroting wordt dat verder uitgewerkt omdat plannen nog geconcretiseerd moeten worden. Nu kunnen we dus nog niet zeggen hoe de vrije ruimte wordt ingezet. Dit is uiteraard een bestuurlijke keuze.

Jaarlijks bekijken we in hoeverre er financiële ruimte is in de algemene reserve en leggen we dat bij de kadernota voor. We kunnen dus nu nog niet zeggen welk bedrag er bijvoorbeeld in de algemene reserve beschikbaar is komende jaren. Dat is ook afhankelijk van toekomstige jaarrekeningresultaten.

De vragen 6 en 7 zijn naar onze mening geen technische vragen maar bestuurlijke keuzes.

2. Overzicht incidentele baten en lasten (vanuit programmabegroting 2026-2029)

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de incidentele baten en lasten weer en presenteren we het structurele begrotingssaldo.

In de volgende tabellen geven we een overzicht van de incidentele baten en lasten. Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Deze zitten slechts één of enkele jaren in de begroting. Dit overzicht geeft niet alleen inzicht in de incidentele baten en lasten, maar is ook een hulpmiddel bij het beoordelen van het structurele begrotingssaldo. De baten en lasten die niet incidenteel zijn, zijn immers structureel van aard. Het structurele begrotingssaldo geeft aan of de structurele lasten met structurele baten worden afgedekt. Als dat het geval is, is de begroting structureel in evenwicht.

We nemen bedragen op vanaf € 100.000. We geven bij elke post een toelichting.

Een overzicht van de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, zoals het BBV voorschrijft, is in het financieel overzicht van de begroting opgenomen (bijlage 5 in dit document). In de nota reserves, die tegelijk met deze programmabegroting in de gemeenteraad wordt behandeld, zijn de reserves uitgebreid toegelicht.

Incidentele voordelen

Bedragen x € 1.000								
Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
1	1	PB 2025	Vrijval reserve beschermd wonen	-2.475				
2	1	PB 2025/2026	Inzet reserve vluchtelingen	-4.000	-8.000	-4.000		
3	2	PB 2026	Vrijval egalisereserve Wsw	-279				
4	2	PB 2026	Lagere kosten alleenverdienersproblematiek	-189				
5	7	PB 2026	Hogere kosten realisatie flexwoningen		-500			
6	7	PB 2025	Vrijval reserve geluid	-370				
7	9	PB 2026	Ontwikkeling ICT investeringen		-140	-159	-80	
8	9	PB 2026	Lagere implementatiekosten VIK	-109				
9	10	PB 2026	Lagere rentekosten	-1.408	-257			
10	9	PB 2025	Vrijval reserve WW lasten	-190				
TOTAAL				-9.020	-8.897	-4.159	-80	0

Toelichting per post:

1. Het regionale portefeuillehoudersoverleg Wmo heeft op 5 juli besloten in 2025 € 7,5 miljoen extra uit de regionale reserve beschermd wonen te onttrekken en aan de lokale gemeenten uit te keren. Het aandeel van Oss hierin is € 2,5 miljoen.
2. We willen in de jaren 2025 t/m 2027 per jaar € 4 miljoen laten vrijvallen uit de reserve vluchtelingen. In totaal zetten we € 12 miljoen in uit deze reserve.
3. We verwachten in 2025 een bedrag van afgerond € 279.000 te ontvangen vanuit de egalisereserve Wsw vanuit het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant.
4. We hebben lagere kosten van € 189.000 voor alleenverdienersproblematiek in 2025. Dit komt mede door een budgetoverheveling vanuit de jaarrekening 2024

5. We hebben in 2025 hogere kosten voor de flexwoningen. In 2025 verwachten we hier voor eenzelfde bedrag aan opbrengsten.
6. We stellen voor om € 370.348 uit de reserve geluid vrij te laten vallen in 2025. Voor deze middelen is momenteel geen bestedingsplan
7. De diverse ontwikkelingen in ICT investeringen leiden tot een wijziging in de jaarlijkse investeringslasten. We hebben een incidenteel voordeel van € 140.000 in 2026, van € 159.000 in 2027 en van € 80.000 in 2028.
8. We hebben lagere implementatiekosten van € 109.000 voor het veiligheids informatie knooppunt.
9. Door vertraging van projecten hebben we een voordeel op lagere afschrijvingskosten en ook lagere rentekosten
10. We laten de reserve WW-lasten van € 190.000 vrijvallen in 2025. Doordat er tot op heden geen gebruik is gemaakt van het WW-reserve laten we deze reserve vrijvallen en draaien we de jaarlijkse storting terug.
- 11.

Incidentele nadelen

Bedragen x € 1.000								
Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
1	1	PB 2026	Vorming reserve kostenbeheersing sociaal domein	2.100				
2	1	PB 2026	Extra ondersteuning zorgintensieve gezinnen		156			
3	3	PB 2023	Thuis in de buurt	50				
4	4	PB 2023	Meekoppelkansen Waterveiligheid	400				
5	4	PB 2023	Impuls klimaatadaptatie	500				
6	5	PB 2025	Storting reserve economie	300				
7	7	PB 2023	Reservering voor mobiliteitsopgave	8.000	1.000			
8	7	TR 2025	Hogere kosten schilderwerk Woonwagenlocaties	104				
9	7	PB 2023	Binnenstedelijke transformaties	5.000				
10	7	PB 2026	Storting reserve Fysieke kwaliteit leefomgeving		5.000			
11	7	PB 2026	Hogere kosten realisatie flexwoningen	500				
12	7	PB 2026	Extra storting in reserve Omgevingswet	1.500				
13	7	PB 2026	Extra uitbreiding startersleningen		200			
14	9	PB 2024	Nieuwe kantoorinrichting gemeentehuis	850				
15	9	PB 2023	Programma Data	105				
16	9	PB 2023	Extra capaciteit voor projecten	714	175			
17	9	TR 2025	Kosten afscheid en installatie nieuwe burgemeester	117				
18	9	PB 2025	Vorming reserve Schadewijk	1.000				

19	9	PB 2026	Inrichtingskosten E-HRM systeem	135				
20	9	PB 2026	Kosten organisatieontwikkeling		500	500		
21	9	PB 2026	Doorontwikkeling personeelsbeleid- en organisatie	195	799	600	103	
22		PB 2026	Amendementen bij PB 2026-2029		265			
			Overige posten	93	82			
			TOTAAL	21.663	8.177	1.100	103	0

Toelichting per post:

1. We stellen voor om een reserve te vormen ten behoeve van de kostenbeheersing van het sociaal domein voor een bedrag van € 2,1 miljoen. Dit betreft de helft van de extra vergoeding die we hebben ontvangen in de algemene uitkering voor de tekorten van Jeugdzorg over de jaren 2023 en 2024.
2. We stellen aan ONS welzijn incidenteel € 156.000 beschikbaar om ondersteuning te bieden aan ca. 30 zorgintensieve gezinnen in 2026.
3. We nemen een incidenteel bedrag op voor Thuis in de Buurt.
4. We storten 2 keer een bedrag in de reserve voor meekoppelkansen waterveiligheid.
5. We storten in 2023, 2024 en 2025 een bedrag van € 500.000 in een nieuwe reserve Klimaatadaptatie.
6. We stellen voor om in 2025 € 300.000 te storten in de reserve economie. Om de komende jaren in te kunnen spelen op noodzakelijke activiteiten op het gebied van economie willen we de reserve vast aanvullen. De strategienota economie die we in 2025 op gaan stellen zal hiervoor leidend zijn.
7. We storten gefaseerd € 23 miljoen in de reserve mobiliteit.
8. We hebben eenmalig hogere kosten voor reparatie, onderhoud- en schilderwerkzaamheden aan de bergingen van onze woonwagenlocaties.
9. We storten in totaal € 10 miljoen in de reserve binnenstedelijke transformatie.
10. We laten een structureel bedrag van € 100.000 voor de ambities van de spooragenda vrijvallen. Hiervoor in de plaats storten we eenmalige bijdrage van € 5 miljoen in de reserve fysieke verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving.
11. We hebben in 2025 hogere kosten voor de flexwoningen. In 2025 verwachten we hier voor eenzelfde bedrag aan opbrengsten.
12. We stellen voor om in 2025 een extra storting te doen in de reserve omgevingswet van € 1,5 miljoen. Het is noodzakelijk en randvoorwaardelijk om de Omgevingswet als wettelijke taak ons eigen te maken en structureel te borgen binnen de organisatie.
13. We storten € 200.000 in de reserve verstrekken leningen volkshuisvesting om meer startersleningen te kunnen verstrekken.
14. We storten in totaal € 1,6 miljoen in een reserve voor de toekomstige verbouwing van het gemeentehuis.
15. Voor het programma Data nemen we een impulsbudget op.
16. We nemen extra capaciteit op voor een aantal projecten: de agrarische transitie, een kwartiermaker participatie, beleidscapaciteit Zorg en Veiligheid, Procesbegeleiding gebied polders en woningbouw
17. We hebben in 2025 hogere kosten voor de werving van een nieuwe burgemeester en het organiseren van het afscheid.
18. We stellen voor om een nieuwe reserve te vormen voor de Schadewijk. We stellen voor om hier in 2025 € 1 miljoen in te storten. Hiermee willen we de komende jaren extra investeren in Schadewijk en daarmee incidentele kosten afdekken.
19. We hebben in 2025 hogere kosten van €135.000 voor de eenmalige inrichtingskosten van een nieuw E-HRM systeem.
20. We vragen een bedrag van € 1 miljoen extra voor de organisatieontwikkeling. Dit voor de jaren 2025 tot en met 2028.
21. Voor de periode 2025 tot en met 2028 vragen we in totaal € 1,7 miljoen voor het doorontwikkeling van ons personeelsbeleid en organisatie.

22. Bij de bespreking van de programmabegroting 2026 zijn diverse amendementen aangenomen met een incidenteel karakter. Het gaat om de oversteek bij Strand Tien, een eenmalige bijdrage aan het SEC, een tijdelijke bijdrage aan Winterrijk en aan de Field School.

Incidentele budgettaire neutrale posten

Bedragen x € 1.000

Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
1	1	NR 2025	Uitvoering Beschermd wonen	6.900	5.000	5.000	5.000	
	1	NR 2025	Mutatie reserve beschermd wonen	-6.900	-5.000	-5.000	-5.000	
2	1	NR 2025	Project internationale werknemers	61				
	1	NR 2025	Uit reserve Wonen welzijn en zorg	-61				
3	1	NR 2025	Kosten ombuigingen SD	133	816	535	239	239
	1	NR 2025	Uit reserve kostenbeheersing SD	-133	-816	-535	-239	-239
4	1	NR 2025	Projecten GALA/IZA	221	265	329		
	1	NR 2025	Mutatie reserve GALA/IZA	-221	-265	-329		
5	1	NR 2025	Projecten dak-en thuisloosheid	110				
	1	NR 2025	Uit reserve Dak- en thuisloosheid	-110				
6	1	NR 2025	Vluchtelingen	218	-4.217	-1.599	2.415	2.606
	1	NR 2025	mutatie Opvang vluchtelingen	-218	4.217	1.599	-2.415	-2.606
7	2	NR 2025	Bestaanszekerheid	681	424	215	116	
	2	NR 2025	Mutatie bestaanszekerheid	-681	-424	-215	-116	
8	3	NR 2025	Projecten IVB	688	311	380	10	10
	3	NR 2025	Uit reserve IVB	-688	-311	-380	-10	-10
9	3	NR 2025	Projecten verduurzaming gemeentelijk vastgoed	673				
	3	NR 2025	Uit reserve verduurzaming gemeentelijk vastgoed	-673				
10	4	NR 2025	Projecten klimaatadaptatie	339	350	290	186	
	4	NR 2025	in reserve klimaatadaptatie	-339	-350	-290	-186	
11	5	NR 2025	Projecten economie	103	421	44	31	31
	5	NR 2025	Uit reserve	-103	-421	-44	-31	-31
12	6	NR 2025	Activiteiten centrum	142	228	75		
	6	NR 2025	Uit investeringsfonds stadshart Oss	-142	-228	-75		
13	7	NR 2025	Mobiliteitsprojecten	1.171	121	121	121	
	7	NR 2025	uit de reserve mobiliteit	-1.171	-121	-121	-121	
14	7	NR 2025	Dijkversterking	2.009	303			
	7	NR 2025	Uit reserve meekoppelkansen dijkversterking Maas	-2.009	-303			
15	9	NR 2025	Kosten omgevingswet	1.247	1.170			
	9	NR 2025	Uit reserve omgevingswet	-1.247	-1.170			
16	9	NR 2025	Organisatie-ontwikkeling	479	268	64	231	174
	9	NR 2025	Uit reserve organisatieontwikkeling	-479	-268	-64	-231	-174

17	9	NR 2025	Projecten versterken gemeentelijke dienstverlening	-108	-148	-58	235	83
	9	NR 2025	Uit reserve	108	148	58	-235	-83
18	9	NR 2025	Projecten Schadewijk	118	100	100	100	100
	9	NR 2025	Uit reserve Schadewijk	-118	-100	-100	-100	-100
19	9	NR 2025	ICT projecten	441	23			
	9	NR 2025	Uit reserve ICT	-441	-23			
20	10	NR 2025	Diversen	1.309	750			
	10	NR 2025	Uit algemene reserve	-1.309	-750			
			TOTAAL	0	0	0	0	0

Toelichting per post:

1. We verrekenen incidentele tekorten en overschotten met de reserve. Daarnaast onttrekken we in de komende jaren geld voor de oplosagenda en terugbetaling aan de regio.
2. We verlengen de pilot participatie kwetsbare internationale werknemers in 2025.
3. We betalen diverse incidentele kosten ten behoeve van het realiseren van de ombuigingsvoorstellen op het gebied van Jeugd en Wmo uit de reserve kostenbeheersing Sociaal Domein.
4. We voeren diverse projecten uit in het kader van IZA/GALA. Dit betalen we uit de reserve.
5. We voeren diverse projecten uit in het kader van Dak en thuisloosheid. Dit betalen we uit de reserve.
6. We verrekenen de overschotten met de reserve Vluchtelingen.
7. We betalen verschillende projecten uit de reserve en storten bedragen vanuit verschillende circulaires.
8. We onttrekken voor verschillende IVB projecten geld uit de reserve.
9. We voeren diverse projecten uit in het kader van verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. Dit betalen we uit de reserve.
10. We onttrekken voor verschillende projecten geld uit de reserve.
11. We halen de kosten voor de bijdrage van de Kracht van Oss, promotie en branding en economische stimulering uit de reserve economie.
12. We hebben tijdelijke stimuleringsregelingen in het centrum (o.a. voor wonen en vergroening) en de leegstandsmakelaar. We betalen dit uit het investeringsfonds stadshart Oss.
13. We betalen de tijdelijke bijdrage voor Slimme mobiliteit en budget voor de maasveren uit de reserve mobiliteit.
14. We stellen voor om in 2025 € 1,79 miljoen te onttrekken uit de reserve Meekoppelkansen dijkversterking Maas. Dit is voor de financiële verplichting die voortvloeit uit de bestuursovereenkomst en realisatieovereenkomst.
15. We betalen de kosten voor de voorbereiding van de omgevingswet uit de reserve die we hiervoor gevormd hebben.
16. We halen geld uit de reserve voor verschillende posten voor organisatieontwikkelingen. Het gaat om onder andere frictiekosten MJC, generatiepact, frictiekosten voor afdeling DIV en frictiekosten voor de toekomstbestendige organisatie.
17. We voeren diverse projecten uit in het kader van het versterken van de gemeentelijke dienstverlening. Dit betalen we uit de reserve.
18. We betalen diverse projectkosten uit de reserve Schadewijk.
19. We betalen de kosten voor ICT projecten uit de reserve ICT.
20. We hebben diverse bedragen betaald uit de algemene reserve. Het gaat om onder andere het Onder d'n Plag, realisatie van de flexwoningen en de transformatieagenda jeugd.

*KN = kadernota, PB = programmabegroting, TR = financiële tussenrapportage, NR = Nota reserves
 Structureel begrotingssaldo

Om een goed oordeel te kunnen vormen over de begroting is het van belang om het saldo te corrigeren met incidentele baten en lasten. Het structurele begrotingssaldo geeft aan of de structurele lasten met structurele baten worden afgedekt. Als dat het geval is, is de begroting structureel in evenwicht.

In de volgende tabel geven we de volgende onderdelen weer:

- De lasten, baten en saldo per programma (onderdeel 1)
- De lasten, baten en het saldo van de producten overhead, onvoorzien, VPB en algemene dekkingsmiddelen (onderdeel 2)
- De totale exploitatie (onderdeel 1+2)
- De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (onderdeel 3)
- Het geraamde resultaat (onderdeel 1+2+3).

We verrekenen het geraamde resultaat met de incidentele baten en lasten. Dit geeft het structureel begrotingssaldo weer.

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Programma		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Programma 1	Lasten	117.669	134.575	138.514	138.892	137.041	130.888
	Baten	-19.768	0	-14.608	-14.631	-15.998	-16.009
	Saldo	97.901	119.361	123.906	124.262	121.043	114.879
Programma 2	Lasten	88.053	95.149	90.365	89.131	87.746	89.079
	Baten	-44.729	0	-42.584	-42.584	-42.555	-42.624
	Saldo	43.323	48.461	47.781	46.547	45.190	46.456
Programma 3	Lasten	31.729	33.046	35.826	36.345	37.533	37.211
	Baten	-7.169	0	-4.455	-4.171	-4.148	-4.068
	Saldo	24.560	24.749	31.372	32.174	33.385	33.143
Programma 4	Lasten	50.762	57.188	56.601	57.112	56.952	58.658
	Baten	-33.181	0	-31.193	-34.655	-34.310	-36.143
	Saldo	17.582	24.148	25.408	22.457	22.641	22.515
Programma 5	Lasten	8.523	6.144	7.429	5.130	5.173	5.121
	Baten	-7.844	0	-4.499	-1.555	-1.555	-1.555
	Saldo	679	3.532	2.930	3.575	3.618	3.566
Programma 6	Lasten	1.376	1.559	2.444	2.512	2.438	2.407
	Baten	-448	0	-1.857	-1.857	-1.857	-1.857
	Saldo	928	1.052	587	655	581	550
Programma 7	Lasten	35.079	41.917	31.951	25.292	22.614	19.411
	Baten	-32.322	0	-31.928	-19.137	-17.794	-13.932
	Saldo	2.758	7.919	23	6.155	4.821	5.480
Programma 8	Lasten	11.225	11.373	12.336	12.422	12.415	12.388
	Baten	-624	0	-80	-80	-80	-80
	Saldo	10.601	11.211	12.256	12.341	12.334	12.307
Programma 9	Lasten	9.169	7.271	7.457	7.324	6.888	6.888
	Baten	-2.019	0	-2.171	-2.172	-1.537	-1.537
	Saldo	7.150	5.751	5.286	5.152	5.351	5.351
Totaal (1)	Lasten	353.586	388.220	382.924	374.160	368.799	362.051
	Baten	-148.104	-142.037	-133.375	-120.841	-119.835	-117.804
	Saldo	205.482	246.183	249.548	253.319	248.965	244.247

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Programma		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vennootschapsbelasting	Lasten	306	90	0	0	0	0
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	306	90	0	0	0	0
Overhead	Lasten	45.108	49.612	51.871	49.879	48.559	47.847
	Baten	-7.613	-6.744	-6.871	-8.026	-8.595	-8.260
	Saldo	37.495	42.867	45.000	41.853	39.964	39.587
Onvoorzien	Lasten	0	186	200	200	200	200
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	186	200	200	200	200
Algemene dekkings- middelen	Lasten	3.015	3.136	9.799	12.158	11.838	12.470
	Baten	-280.593	-305.041	-308.032	-302.544	-295.055	-296.915
	Saldo	-277.578	-301.905	-298.233	-290.385	-283.217	-284.445
Totaal (2)	Lasten	48.429	53.023	61.870	62.238	60.597	60.517
	Baten	-288.206	-311.785	-314.903	-310.570	-303.651	-305.175
	Saldo	-239.777	-258.763	-253.033	-248.332	-243.053	-244.658

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Programma		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal (1 + 2)	Lasten	402.015	441.243	444.794	436.398	429.397	422.568
	Baten	-436.310	-453.823	-448.279	-431.411	-423.485	-422.979
	Saldo	-34.295	-12.579	-3.485	4.987	5.912	-411

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Programma		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal (3)	Lasten	74.114	56.236	25.011	9.181	20.055	7.772
	Baten	-54.702	-51.413	-23.755	-16.657	-22.284	-4.372
	Saldo	19.412	4.823	1.256	-7.475	-2.229	3.400
Resultaat (1+2+3)		-14.883	-7.757	-2.229	-2.489	3.683	2.989

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
 - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
 bedragen x € 1.000

Structureel begrotingssaldo	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten exclusief mutaties reserves	402.015	441.243	444.794	436.313	429.397	422.568
Baten exclusief mutaties reserves	-436.310	-453.823	-448.279	-431.411	-423.485	-422.979
Geraamd saldo van baten en lasten	-34.295	-12.579	-3.485	4.902	5.912	-411
Toevoegingen reserves	74.114	56.236	25.011	9.181	20.055	7.772
Onttrekkingen reserves	-54.702	-51.413	-23.755	-16.657	-22.284	-4.372
Geraamd resultaat	-14.883	-7.756	-2.229	-2.574	3.683	2.989
Incidentele lasten incl. reserves	34.470	36.892	13.465	6.522	8.707	-
Incidentele baten incl. reserves	-24.020	-24.249	-14.185	-9.496	-8.684	-
Structureel begrotingssaldo	-25.333	-20.399	-1.509	485	3.660	2.989

Voor de specificatie van het jaar 2024 verwijzen we naar de jaarrekening 2024.

De conclusie hieruit is dat de begroting in 2026 structureel sluitend is. Meerjarig is het structurele saldo nadelig tot oplopend € 3 miljoen in 2029, dit is het geaccepteerd tekort.

Het saldo van incidentele baten en lasten wordt vooral veroorzaakt door grote, incidentele investeringen die opgenomen zijn voor mobiliteit, binnenstedelijke transformatie, stadscentrum, waterveiligheid, en invoering van de nieuwe Omgevingswet.

Bijlage beleidsvrijheid reserves

Tijdens de rekeningcommissie van 11 juni 2026 heeft de heer van Gerven vragen gesteld over de beleidsvrijheid van de reserves die we als gemeente Oss hebben. De vraag betrof voor welke reserves we wettelijk gezien verplicht zijn, welke vrij te besteden zijn en voor welke reserves we het geld moeten reserveren/verrekenen bij afwijkingen in de jaarrekening (egaliseren).

We lichten het hierna het beleid omtrent reserves toe en geven een totaaloverzicht van reserves waarbij we aangeven in hoeverre hier beleidsvrijheid is.

Beleid omtrent reserves

De reserves zijn het eigen vermogen van de gemeente. Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) onderscheidt twee soorten reserves:

- algemene reserves
- bestemmingsreserves

De algemene reserves zijn bedoeld voor het opvangen van risico's en incidentele tekorten zoals jaarrekeningtekorten. De algemene reserve is de financiële buffer van de gemeente.

Bestemmingsreserves zijn geoormerkt voor een bepaalde doelstelling. We hebben daarnaast een Algemene bedrijfsreserve voor het grondbedrijf (ABR).

We onderscheiden twee soorten bestemmingsreserves: 'gewone' bestemmingsreserves en bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten. In deze toelichting gaan we met name in op bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves ter afdekking van de afschrijvingslasten zijn gekoppeld aan investeringen die uitgevoerd zijn. Deze reserves kunnen niet anders ingezet worden.

Jaarlijks biedt het college van B&W de nota reserves aan. In deze nota wordt weergegeven:

- Het doel en het meerjarig verloop van de reserves;
- De noodzakelijke omvang van de reserve;
- De wijze waarop wel of geen rente wordt bijgeschreven op reserves.

In het bijlagenboek bij de jaarrekening geven we per reserve de werkelijke stortingen en onttrekkingen weer. Stortingen in en onttrekkingen uit reserves worden dus altijd voorgelegd aan de gemeenteraad, dat gebeurt hoofdzakelijk in de Eerste financiële tussenrapportage en de programmabegroting.

Via besluitvorming over de programmabegroting en nota reserves bekrachtigd de gemeenteraad de bestemming, de omvang en het verloop van de reserves gekoppeld aan de ambitie die we als gemeente hebben. In de jaarrekeningcontrole controleert de accountant of de daadwerkelijke stortingen en onttrekkingen in lijn zijn met de eerder genomen raadsbesluiten. Daar kunnen we dus, zonder raadsbesluit, niet van afwijken.

Een aantal reserves zijn egalisatiereserves. Hiermee vangen we schommelingen op in kosten en opbrengsten op bepaalde activiteiten. We begroten de stortingen en onttrekkingen op basis van het verwachte saldo op de bijbehorende activiteiten zoals deze in de programmabegrotingen zijn geraamd. Bij de jaarrekening verwerken we de stortingen of onttrekkingen op dit soort reserves op basis van het werkelijke saldo op de betreffende activiteiten.

Gemeenten hebben in Nederland geen wettelijk verplichte reserves. Wel zijn ze via het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verplicht om voldoende weerstandsvermogen te hebben om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Doorgaans dienen algemene reserves hiervoor.

Beleidsvrijheid

Beleidsvrijheid gaat om de mogelijkheden om zelf te kunnen beslissen over de inzet van hun middelen. Bestemmingsreserves zijn onderdeel van het eigen vermogen en is er in principe volledige beleidsvrijheid. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om reserves te vormen, in te zetten, anders te bestemmen en op te heffen. Echter, reserves zijn gevormd met een bepaald doel en hiervoor staan bestedingen of bestemmingen gepland. Het anders bestemmen of laten vervallen van reserves heeft direct gevolgen voor de ambities. Daarnaast staan tegenover een aantal reserves al verplichtingen die we zijn aangegaan.

Voor meer informatie over individuele reserves verwijzen we naar het overzicht met de stand van de reserves in de Kaderbrief 2027-2030, de nota reserves 2025 en het bijlagenboek bij de jaarrekening 2025.

Overzicht reserves

In het volgende overzicht geven we weer in hoeverre er beleidsvrijheid is bij bestemmingsreserves. We geven aan in hoeverre volledige beleidsvrijheid is en of deze beperkt is bijvoorbeeld doordat het gekoppeld is aan regionale gelden, kostenverhaal of andere verplichtingen.

Het betreft een overzicht op hoofdlijnen. We hebben hier buiten beschouwing gelaten of er voor de geplande bestedingen verplichtingen aan zijn gegaan. Bij concrete voorstellen om reserves anders te bestemmen en/of op te heffen zal meer uitwerking nodig zijn om de precieze consequenties in beeld te brengen.

Soort	Bestemmingsreserves	Volledige beleidsvrijheid	Beperkte beleidsvrijheid	Toelichting
Bedrijfsvoering	Adviezen fiscaal gebied	X		
	E-dienstverlening	X		
	ICT	X		
	Organisatieontwikkelingen	X		
	Versterken gemeentelijke dienstverlening	X		
	Wachtgeld wethouders		X	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan voorziening
	WGA			
Economie	Binnenhavens	X		
	Economie	X		
Egalisatie/ risicoreserve	Afvalstoffenheffing		X	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan de tarieven
	Budgetoverheveling	X		
	Egalisatie reserve renteomslag	X		
	Egalisatie rioolbeheer		X	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan de tarieven
	Parkeren		X	Beperkte beleidsvrijheid op basis van Oss beleid
	Risico's Heesch West		X	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan risico's
Klimaat en Energie	Investeringsfonds duurzaamheid	X		
	Klimaatadaptatie	X		
	Ontwikkeling windpark	X		

Soort	Bestemmingsreserves	Volledige beleidsvrijheid	Beperkte beleidsvrijheid	Toelichting
Maatschappelijke voorzieningen	Integraal voorzieningen beleid	X		
	Lievekamp	X		
	Rust Roest	X		
	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	X		
Openbare ruimte	Baggeren Haven	X		
	Bodemsanering	X		
	Geluid	X		
	Groenfonds landelijk gebied		X	Deels beleidsvrij gekoppeld aan ontvangen subsidies voor ruimte voor ruimte regelingen en particuliere bijdragen
	Integraal uitvoeringsprogramma (IUP)	X		
	Meekoppelkansen dijkversterking Maas	X		
Sociaal	Beschermde wonen		X	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan regionale gelden
	Kostenbeheersing sociaal domein	X		
	Dak- en thuisloosheid		X	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan regionale gelden
	GALA & IZA	X		
	Opvang Vluchtelingen	X		
	Bestaanszekerheid	X		
	Wonen welzijn en zorg	X		
Stadscentrum	Investeringsfonds Stadshart Oss	X		
	Walkwartier en omgeving	X		
Wonen & Mobiliteit	Beheerkosten starterslening	X		
	Binnenstedelijke transformaties	X		
	Bovenwijkse voorzieningen		X	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan beleid kostenverhaal
	Maasveren	X		
	Mobiliteit	X		
	Omgevingswet	X		
	Schadewijk	X		

Soort	Bestemmingsreserves	Volledige beleidsvrijheid	Beperkte beleidsvrijheid	Toelichting
	Strategische aankopen	X		
	Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving		X	Beperkte beleidsvrijheid gekoppeld aan beleid kostenverhaal
	Woonwagens	X		

Reserves met een "gesloten systeem"

Voor een aantal reserves geldt dat we overschotten of tekorten die bij de jaarrekening ontstaan verrekenen met een bijbehorende reserve. Deze werkwijze staat expliciet benoemd in de nota reserves bij de betreffende reserves. Dit gaat om de volgende reserves:

- Beschermd wonen
- Opvang vluchtelingen
- Integraal uitvoeringsprogramma (IUP)
- Egalisatie rioolbeheer
- Afvalstoffenheffing
- Parkeren

Overzicht stortingen en onttrekkingen in het jaar 2025

In de bijlage geven we een overzicht weer met de stortingen en onttrekkingen in het jaar 2025 van de bestemmingsreserves.

Overzicht stortingen en onttrekkingen in het jaar 2025

	Saldo	Rente	Resultaat- bestemming	Storting	Onttrekking	Saldo
	31-12-2024					31-12-2025
Reserve Wonen welzijn en zorg	61.049	0	0	0	-61.000	49
Reserve Beschermd wonen	30.612.405	0	0	5.608.992	-11.900.000	24.321.397
Reserve kostenbeheersing sociaal domein	0	0	0	2.100.000	-99.755	2.000.245
Reserve GALA & IZA	900.000	0	0	0	-102.000	798.000
Reserve dak- en thuisloosheid	1.572.503	0	0	0	-97.705	1.474.798
Reserve Opvang Vluchtelingen	25.710.675	0	0	5.888.428	-4.375.000	27.224.103
Reserve Participatiebevordering	1.941.770	0	0	0	-532.636	1.409.134
Reserve integraal voorzieningen beleid	1.653.107	0	0	201.151	-343.907	1.510.351
Reserve Lievekamp	1.500.000	0	0	0	0	1.500.000
Reserve Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	2.347.932	0	0	0	-598.533	1.749.399
Reserve Rust Roest	122.900	0	0	0	-23.398	99.502
Reserve Integraal uitvoeringsprogram	9.797.239	0	0	95.400	-1.118.773	8.773.865
Reserve Baggeren Haven	1.121.669	0	0	0	0	1.121.669
Reserve Egalisatie rioolbeheer	926.205	0	0	0	-153.819	772.385
Reserve Afvalstoffenheffing	1.863.340	0	1.090.263	0	-138.477	2.815.126
Reserve Groenfonds landelijk gebied	1.882.417	0	0	509.150	0	2.391.567
Reserve Klimaatadaptatie	890.000	0	0	500.000	-240.584	1.149.416
Reserve Bodemsanering	396.452	0	0	0	-77.125	319.328
Reserve Ontwikkeling windpark	47.744	0	0	560.469	0	608.213

	Saldo	Rente	Resultaat- bestemming	Storting	Onttrekking	Saldo
	31-12-2024					31-12-2025
Reserve Risicores. waarder. lening Wachtmeesters	800.000	0	0	0	-800.000	0
Reserve Energietransitie	1.167.713	0	0	0	0	1.167.713
Reserve Binnenhavens	0	0	0	7.556.000	0	7.556.000
Reserve Economie	638.413	0	0	300.000	-142.499	795.914
Reserve Walkwartier en omgeving	2.578.906	0	0	0	-601.165	1.977.741
Reserve Investeringsfonds Stadshart Oss	4.489.610	0	0	0	-75.000	4.414.610
Reserve Heesch West	2.512.700	0	0	0	0	2.512.700
Reserve Mobiliteit	18.831.055	0	0	8.470.000	-1.387.122	25.913.933
Reserve Parkeren	1.517.998	0	0	1.015.074	-81.670	2.451.402
Reserve Maasveren	262.500	0	0	0	-37.500	225.000
Reserve Openbare verlichting	-1	0	0	0	0	-1
Reserve Geluid	423.302	0	0	0	-408.302	15.000
Reserve Strategische aankopen	5.665.016	0	376.300	0	-90.913	5.950.403
Reserve Binnenstedelijke transformaties	14.396.083	0	0	5.000.000	-753.311	18.642.772
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	15.239.805	0	0	1.595.505	-92.979	16.742.331
Reserve Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving	8.800.045	0	0	1.650.295	-1.349.645	9.100.695
Reserve Omgevingswet	2.082.939	0	0	1.888.000	-364.957	3.605.982
Reserve Woonwagens	500.614	0	0	0	0	500.614
Reserve Beheerkosten starterlening	959.520	0	0	0	-208.136	751.384
Reserve Meekoppelkansen dijkversterking Maas	2.160.215	0	426.240	400.000	-1.973.565	1.012.890

	Saldo	Rente	Resultaat- bestemming	Storting	Onttrekking	Saldo
	31-12-2024					31-12-2025
Versterken gemeentelijke dienstverlening kwetsbare groepen POK	1.036.292	0	0	412.000	-456.605	991.687
Reserve Schadewijk	100.000	0	0	1.000.000	-40.119	1.059.881
Reserve Egalisatie automatisering	811.720	0	0	0	-171.980	639.740
Reserve WGA	262.907	0	0	20.823	-48.945	234.785
Reserve WW-lasten	190.396	0	0	0	-190.396	0
Reserve Organisatieontwikkelingen	3.967.414	0	0	306.857	-371.567	3.902.704
Reserve Wachtgeld wethouders	7.734	0	0	102.898	0	110.632
Reserve E-dienstverlening	156.953	0	0	0	0	156.953
Reserve Adviezen fiscaal gebied	143.494	0	0	0	-70.000	73.494
Reserve Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Reserve Egalisatie reserve renteomslag	1.950.000	0	0	2.000.000	0	3.950.000
Reserve Budgetoverheveling	42.932	0	1.828.225	0	-1.828.225	42.932
	175.043.682	0	3.721.028	47.181.041	-31.407.314	194.538.438